

Afvalmaterialenbeheersplan: niet-technische samenvatting

Inhoud

1. Voorwoord	5
2. Stand van zaken	6
2.1. Het afval in cijfers	6
2.2. Regelgevende context in evolutie	6
3. Strategisch kader	8
3.1. Principes van kringlooeconomie en hiërarchie in het afvalbeheer	8
3.2. Grondgedachten	10
3.3. Structurering van het plan	11
3.4. Doelstellingen van het plan	13
3.4.1. Streefwaarden vermeld in cahier 2: preventie en hergebruik	14
3.4.2. Doelstellingen van cahier 3: beheer van huishoudelijk afval	15
3.4.2. Doelstellingen van cahier 4: beheer van bedrijfsafval	15
4. Plan Wallon des Déchets-Ressources: Focus op enkele kernacties	17
4.1. Cahier 1: transversale visie	17
4.2. Cahier 2: preventie van huishoudelijk en bedrijfsafval	19
4.3. Cahier 3: beheer van huishoudelijk afval	21
4.4. Cahier 4: beheer van bedrijfsafval	23
4.5. Cahier 5: beheer van de openbare netheid	25
Bijlage 1: Inventaris van de maatregelen	28
<i>Cahier 1: Kader</i>	<i>28</i>
<i>Cahier 2: Preventie</i>	<i>28</i>
<i>Cahier 3: Huishoudelijk afval</i>	<i>29</i>
<i>Cahier 4: Bedrijfsafval</i>	<i>30</i>
<i>Cahier 5: Openbare netheid</i>	<i>31</i>

1. Voorwoord

Het Afvalmaterialenbeheersplan (Plan Wallon des Déchets-Ressources, PWD-R) kadert in een context die zowel Europees (onder meer kaderrichtlijn 2008/98/EG) en federaal (voor wat betreft de productnormen) als gewestelijk is met alle wetgeving betreffende afval (gewijzigd decreet van 27 juni 1996 en zijn uitvoeringsbesluiten, fiscaal decreet van 22 maart 2007, ...), Marshallplan 4.0 en de Gewestelijke Beleidsverklaring 2014-2019.

Het Plan past stevig in een perspectief van kringlooeconomie en duurzame ontwikkeling. Afvalbeheer wordt erin beschouwd als een vector van economische herstructurering voor Wallonië.

Het PWD-R bevat zes cahiers:

- **Cahier 1** bevat het strategische kader waarin de acties van het Plan moeten passen. Het bevat ook een programma van structurerende acties met betrekking tot gegevensbeheer (verzameling, gebruik, traceerbaarheid, vereenvoudiging), fiscale uitdagingen en bestrijding van milieuovertredingen (controles en sancties);
- **Cahier 2** vormt het programma voor preventie en hergebruik van afval. Het dekt tegelijk het huishoudelijke en het bedrijfsafval;
- **Cahier 3** vormt het specifieke beheerplan voor huishoudelijk afval;
- **Cahier 4** vormt het specifieke beheerplan voor bedrijfsafval;
- **Cahier 5** vormt het plan voor openbare netheid en bestrijding van zwerfafval en sluikstorten;
- **Cahier 6** bevat de sociaaleconomische en milieu-effecten.

Via PWD-R worden de in vorige plannen gebundelde acties voortgezet, maar met de versterkte doelstelling om de principes van preventie en hergebruik maximaal toe te passen, door de verworvenheden van de kringlooeconomie te integreren in de keuze en de implementatie van de acties.

Het Waalse Afvalplan Horizon 2010, dat nog steeds van toepassing is in afwachting van de definitieve goedkeuring van het PWD-R, werd geëvalueerd zowel inzake zijn luik met betrekking tot huishoudelijk afval als inzake dat met betrekking tot bedrijfsafval. De bij deze gelegenheid opgestelde balansen¹ werden gebruikt voor het bepalen en selecteren van de maatregelen en acties voorgesteld in het nieuwe plan.

Rekening houdend met de onzekere evolutie van de maatschappij, de economische context en de industriële perspectieven onder meer in het kader van de ontwikkeling van nieuwe strategieën op het vlak van kringlooeconomie, zou het een illusie zijn geweest doelstellingen voor na 2025 vast te leggen.

Bijgevolg werden alle in het PWD-R in overweging genomen opties ontwikkeld in het perspectief van een tiental jaar. Ook al is de toepassing van de in het Plan opgenomen maatregelen niet beperkt in de tijd, wordt er gepland om de uitvoering van het PWD-R (en zijn effecten) minstens om de zes jaar te evalueren en het plan indien nodig te herzien.

¹ De documenten zijn beschikbaar op de website van de administratie op het adres <http://environnement.wallonie.be/rapports/owd/pwd/index.htm>

2. Stand van zaken

2.1. Het afval in cijfers

In 2013 werd de totale hoeveelheid afval gegenereerd in Wallonië, geraamd op 15,2 miljoen ton. De afvalstromen waren verdeeld als volgt:

<i>Huishoudelijk afval</i>	1.979.724
Afval afkomstig van de gezinnen	1.526.444
Gelijkgesteld afval	358.055
Gemeentelijk afval	95.225
Bedrijfsafval	13.241.239
Niet-gevaarlijk bedrijfsafval	12.478.160
Gevaarlijk bedrijfsafval	763.079
Totaal	15.220.963

Tabel 1: Afvalhoeveelheden in Wallonië (2013)

Aan deze hoeveelheden moet ongeveer 10 miljoen ton uitgegraven grond worden toegevoegd.

De Waalse afvalsector, waarin ongeveer 6000 mensen werken, genereert een omzetcijfer van ± 600 miljoen euro², wat circa 2,7% van het Waalse Bruto Binnenlands Product vertegenwoordigt (en de sector op de 8ste plaats brengt onder de bedrijfssectoren).

2.2. Regelgevende context in evolutie

Op 02/12/2015 heeft de Europese Commissie een totaalproject gepresenteerd, bestaande uit:

- voorstellen van herziening van meerdere richtlijnen betreffende afval (kaderrichtlijn 2008/98/EG met betrekking tot afval, richtlijnen met betrekking tot verpakkingsafval, stortplaatsen, afgedankte elektrische en elektronische apparatuur, buiten gebruik gestelde voertuigen, ...)
- een voorstel van een actieplan omtrent kringlooeconomie.

Deze maatregelen zijn erop gericht ondernemingen en consumenten te helpen de overstap te maken naar een meer circulaire economie, waarin de hulpbronnen op duurzamere wijze worden aangewend.

Via geïntensiveerde toepassing van recycling en hergebruik zullen de voorgestelde maatregelen bijdragen tot het rond maken van de levenscyclus van producten. Ze zullen gunstige effecten hebben zowel op het milieu als op de economie en de werkgelegenheid, vermits ze het mogelijk zullen moeten maken om (i) de grondstoffen, de producten en het afval optimaal te benutten alsook (ii) energiebesparing en vermindering van de uitstoot van broeikasgassen te bevorderen. De voorstellen bestrijken de volledige levenscyclus: van productie en consumptie van de goederen tot afvalbeheer en grondstoffenmarkt.

Het voorstel van Europees actieplan bevat onder meer:

- maatregelen om het verloren gaan en het verspillen van voedingswaren te reduceren;

² Cijfers geëxtrapoleerd op basis van gegevens afkomstig van het Planbureau

- o de uitwerking van kwaliteitsnormen van toepassing op secundaire grondstoffen;
- o maatregelen om de duurzaam-, herstelbaar- en recycleerbaarheid van producten te promoten, bovenop de energie-efficiëntie ervan;
- o revisie van de Verordening inzake meststoffen, om de erkenning te vergemakkelijken op de eengemaakte markt voor biologische meststoffen en meststoffen op basis van afval;
- o een strategie met betrekking tot kunststoffen, waarbij kwesties in verband met recycleerbaarheid, biologische afbreekbaarheid, aanwezigheid van gevaarlijke stoffen en vermindering van zwerfvuil op zee worden aangepakt.

De voornaamste elementen van het voorstel van herziening van de Europese afvalreglementering zijn:

- o goedkeuring van een verduidelijkte definitie van afval en van geharmoniseerde berekeningsmethoden;
- o gemeenschappelijke doelstelling om tegen 2030 een recyclinggraad van 65% te bereiken voor het gemeentelijke afval;
- o gemeenschappelijke doelstelling om tegen 2030 een recyclinggraad van 75% te bereiken voor het verpakkingsafval;
- o bindende doelstelling om tegen 2030 de stortingsgraad voor al het afval te verlagen tot hoogstens 10%;
- o verbod om selectief ingezameld afval naar een centrum voor technische ingraving (CTI) te brengen, en promotie van economische instrumenten bedoeld om het afvoeren naar een CTI te ontraden;
- o concrete maatregelen voor het promoten van hergebruik en het stimuleren van industriële symbiose, namelijk de omvorming van nevenproducten van de ene sector in grondstoffen voor een andere;
- o economische maatregelen bestemd voor producenten, enerzijds om ze aan te zetten tot het op de markt brengen van meer ecologische producten, anderzijds om het gebruik van valorisatie- en recyclingsystemen (onder meer voor verpakkingen, batterijen, elektrische en elektronische apparatuur of voertuigen) te stimuleren;
- o maatregelen in verband met openbare netheid en bestrijding van zwerfvuil.

Het Plan zoals opgesteld zal het mogelijk maken Wallonië te oriënteren volgens de door de Europese Commissie voorgestelde assen.

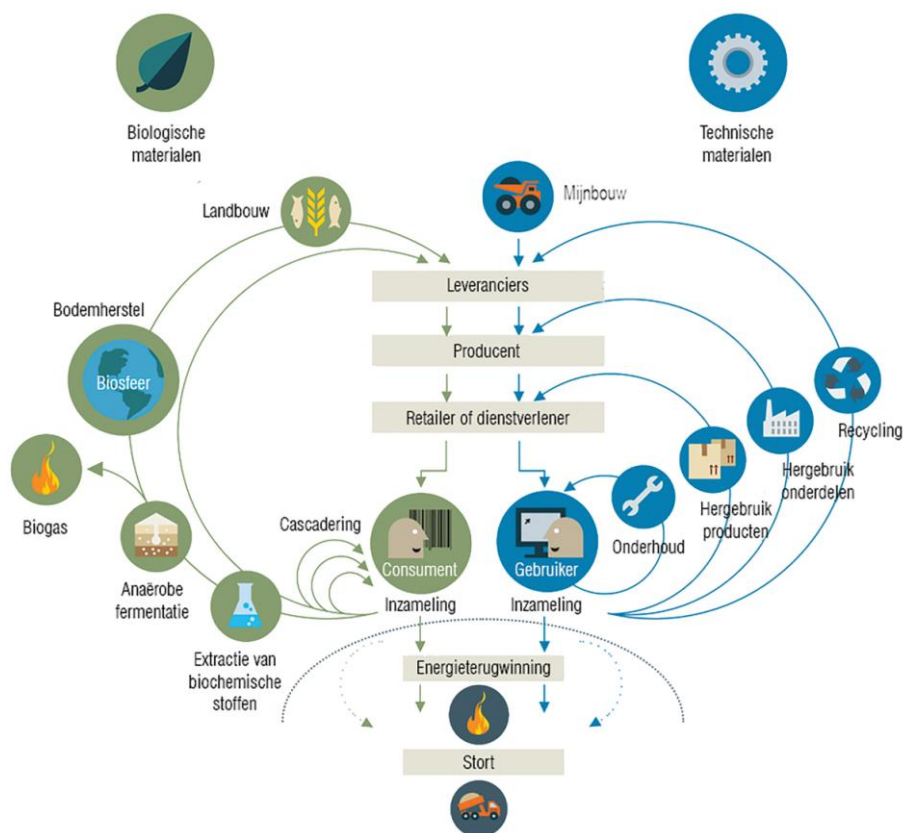
3. Strategisch kader

3.1. Principes van kringlooeconomie en hiërarchie in het afvalbeheer

De in het PWD-R beoogde maatregelen werden ontwikkeld en geselecteerd opdat ze zouden bijdragen tot een zo efficiënt mogelijke toepassing van de principes van kringlooeconomie en hiërarchie in het afvalbeheer in Wallonië.

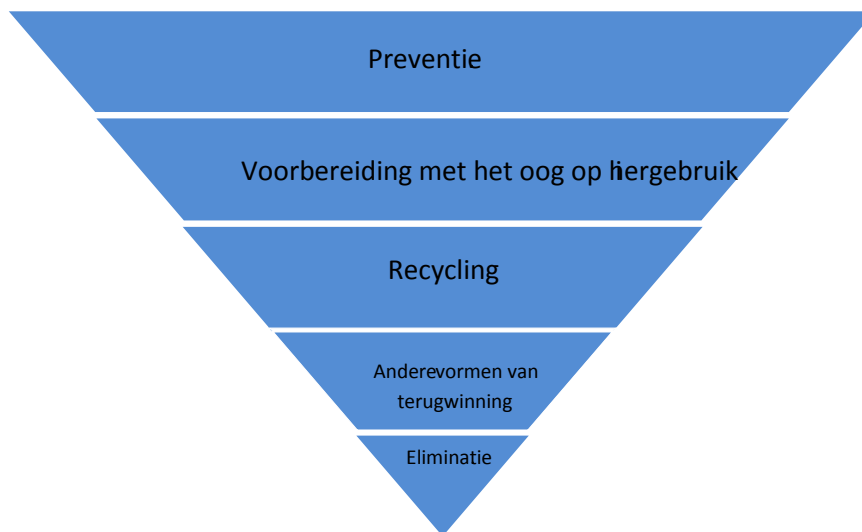
Kringlooeconomie is een economisch concept dat erop gericht is om het verbruik, en meer nog de verspilling van grondstoffen, water en energie zoveel mogelijk en op coherente wijze te beperken tijdens de levenscyclus van goederen en diensten, van bij hun ontstaan, via productie, distributie en consumptie, tot aan het beheer van het einde van hun bestaan (cf. figuur 1). Ze omvat en regelt welbekende activiteiten zoals recycling, hergebruik, bestrijding van voedselverspilling, en energiebesparing.

Alternatieve consumptiewijzen, industriële ecologie met inbegrip van synergieën en wisselwerkingen tussen ondernemingen, en ecoconceptie zijn andere concepten die bij de implementatie van een kringlooeconomie kunnen worden gemobiliseerd. Anders gezegd, in het kader van het beheer van afval en andere vervuilende lozingen dienen de verschillende stromen zoveel mogelijk binnen het economische systeem te worden gehouden, om aldus het verlies aan stoffen die nog toegevoegde waarde kunnen genereren, tot een minimum te beperken.

Figuur 1: Schema kringlooeconomie

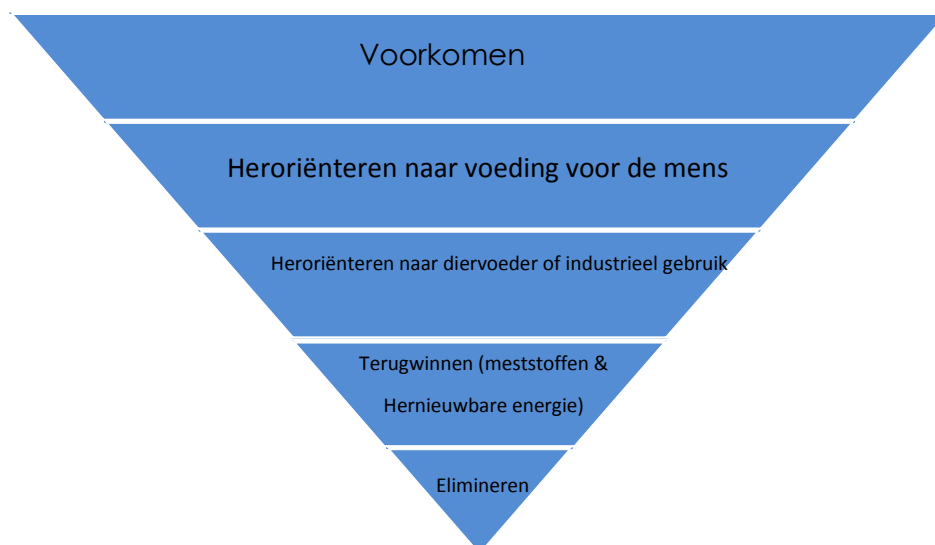
De kaderrichtlijn en het Waalse afvaldecreet definiëren de hiërarchie in het afvalbeheer, die vijf niveaus bevat:

Figuur 2: Afvalhiërarchie (Ladder van Lansink)

Dit concept, gelanceerd in 1979, draagt de naam van een Nederlandse minister die de wijzen van afvalbeheer (met inbegrip van preventie) heeft geklasseerd volgens hun milieu-effecten, van de meest tot de minst gunstige. Sindsdien heeft dit concept de inspiratiebron en de basis gevormd voor tal van afvalbeleidsmaatregelen geïmplementeerd op het lokale, gewestelijke (zoals het vorige Waalse afvalplan Horizon 2010), nationale en internationale niveau.

Het concept Ladder van Lansink werd omgezet naar de specifieke stromen gebruikt of bruikbaar in voeding voor mensen of dieren. Het draagt dan de naam Ladder van Moerman. Deze klasseert de beheerwijzen voor voedingsafvalstromen volgens hun duurzaamheid. Het is dit concept waarop onder meer de maatregelen ter bestrijding van verlies en verspilling van voedsel zijn gebaseerd.

Figuur 3: Ladder van Moerman

3.2. Grondgedachten

Het PWD-R vormt tegelijk het programma voor preventie/hergebruik en het afvalbeheerplan bedoeld in de Europese kaderrichtlijn en het Waalse afvaldecreet. Overigens wil Wallonië zich sterk engageren in de strijd tegen zwerfafval en slukstorting in openbare ruimten. Daarom vormen de aspecten gelinkt aan het beheer van de openbare netheid, het voorwerp van een specifiek cahier van het PWD-R.

De **afvalpreventie** is gericht op het minimaliseren van de in Wallonië gegenereerde hoeveelheid afval (kwantitatieve preventie) en van zijn impact op het milieu en de gezondheid van de mens (kwalitatieve preventie). Vermits het afvalpreventiebeleid strookt met de bestrijding van verlies en verspilling van voedsel, worden in het actieprogramma ook meerdere instrumenten met betrekking tot deze thematiek ontwikkeld.

Het **afvalbeheer** is gericht op het (her)oriënteren van het restafval naar de (vanuit het oogpunt van milieu en duurzame ontwikkeling) meest deugdzame en meest efficiënte verwerkingswijzen. De doelstelling bestaat er met andere woorden in om het afval zo goed mogelijk te kunnen gebruiken als hulpbronnen, in overeenstemming met het concept van kringlooeconomie.

Om de kwaliteit van de als hulpbronnen (her)bruikbare afvalstromen te verbeteren en hun relatieve hoeveelheid te vergroten, zal Wallonië via het PWD-R verschillende beleidsmaatregelen en overeenstemmende tools ontwikkelen en/of versterken. Het betreft onder meer:

- de verplichting om bepaalde afvalstoffen te sorteren aan de bron;
- de "bewarende" selectieve inzamelingen met het oog op hergebruik van afvalstoffen en andere;
- de verplichtingen om bepaalde afvalstoffen terug te nemen;
- de promotie van demontage op de plaats van de sloop van gebouwen;
- de implementatie van de concepten nevenproducten en einde afvalstatus;
- de maatregelen die erop gericht zijn om bepaalde afvalstoffen die momenteel niet worden benut, te recupereren of bepaalde afvalstoffen te heroriënteren naar meer efficiënte ketens;
- de maatregelen die erop gericht zijn om de afzetmogelijkheden voor compost en digestaat te verruimen, in samenhang met het beleid op het vlak van bodembeheer;
- de maatregelen die het mogelijk maken om kritische drempels voor het vergemakkelijken van het afvalbeheer te bereiken of om korte circuits te stimuleren;
- de maatregelen die gericht zijn op optimalisering van de praktijken inzake inzameling, sortering en verwerking van afval gehanteerd door de afvalbeheerintercommunales, via verbeterde gedeelde aanwending van de beschikbare middelen.

Om deze verschillende soorten maatregelen te ondersteunen, zijn er in de verschillende cahiers van het PWD-R ook acties opgenomen met betrekking tot:

- sensibilisering en opleiding van, alsook informatieverstrekking aan de verschillende betrokken doelgroepen;
- de logistiek voor afvalinzameling en de infrastructuur voor afvalverwerking;
- de interacties tussen economische ontwikkeling en afvalpreventie en -beheer, conform het beleid van duurzame ontwikkeling.

3.3. Structurering van het plan

Het eerste cahier van het Plan bevat de context en het strategische kader, alsook de hierboven aangehaalde grondgedachten. Het bevat ook een transversaal actieprogramma, dat de uitvoering van de in de cahiers 2 tot 5 beoogde maatregelen ondersteunt, volgens de volgende assen:

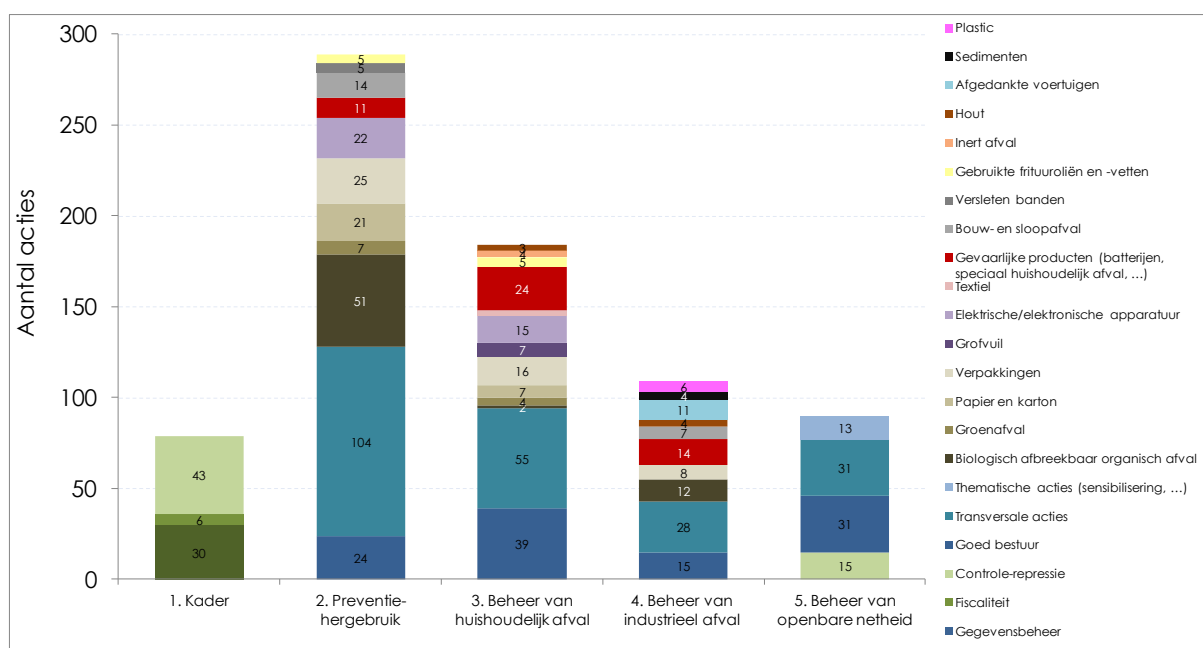
- 1) Verbetering van inzameling en benutting van de gegevens;
- 2) Voortzetting van een regelgevend fiscaal beleid dat moet aanzetten tot preventie en hergebruik van afval, alsook tot aanwending van de meest milieuvriendelijke verwerkingsketens;
- 3) Verbetering van de doeltreffendheid van de administratie, vanuit structureel, organisatorisch en budgettair oogpunt;
- 4) Voortzetting van het beleid van controles en sancties om milieuovertredingen doeltreffender te bestrijden.

De cahiers 2 tot 5 zijn gestructureerd volgens gelijkaardige stramienien:

- 1) Ze bevatten de strategische oriëntaties voor elk van de beschouwde thematieken (preventie-hergebruik, beheer van huishoudelijk en bedrijfsafval, en openbare netheid);
- 2) Uit deze strategische oriëntaties worden vervolgens drie actietypes afgeleid:
 - o acties in verband met goed bestuur;
 - o acties transversaal aan de thematiek;
 - o acties specifiek voor bepaalde afvalstromen of, inzake openbare netheid, specifiek voor bepaalde beheerassen.

In totaal zullen **33 strategische oriëntaties** en een programma bestaande uit **157 maatregelen**, het Waalse beleid met betrekking tot afvalstoffen, hulpbronnen en openbare netheid voor de volgende jaren sturen en structureren (zie bijlage 1).

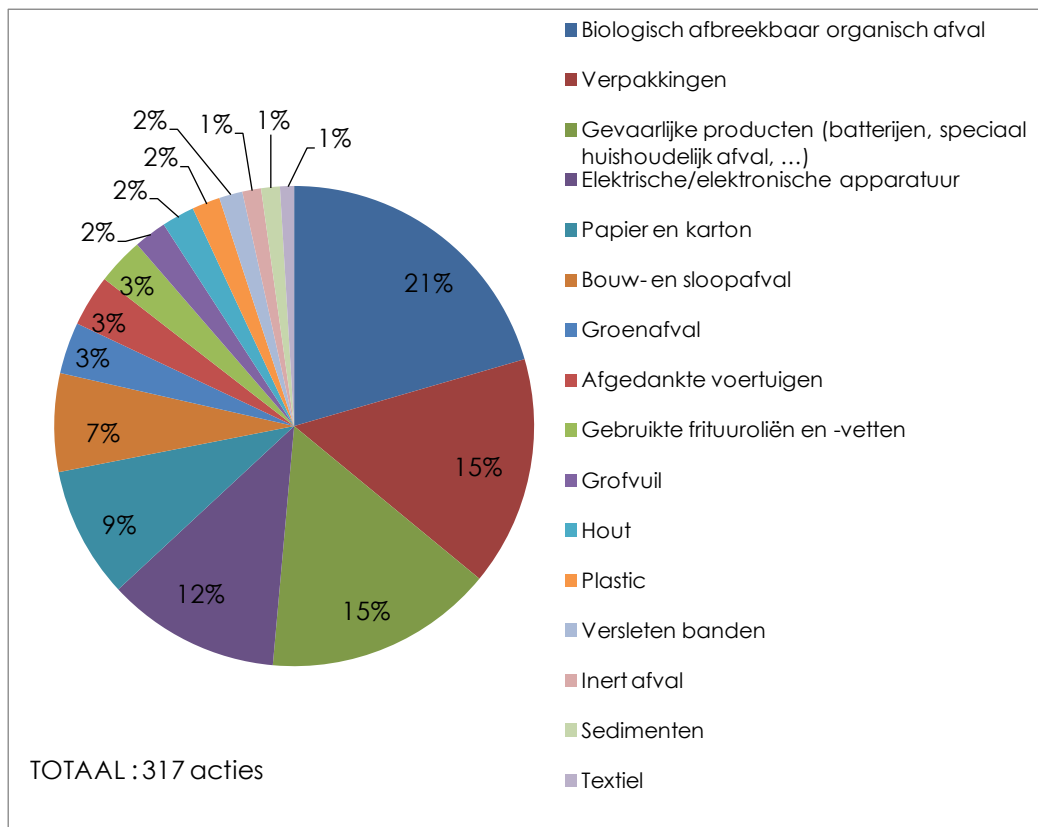
Uit deze 157 maatregelen worden **751 concrete acties** afgeleid, waarvan de spreiding is weergegeven in figuur 4 hieronder.

Figuur 4: Verdeling van het aantal acties kaderend in het PWD-R-ontwerp, per cahier, per type en per afvalstroom

Wat betreft de acties die specifiek zijn gericht op bepaalde afvalstromen (317 acties in totaal), heeft meer dan drie vierde betrekking op de volgende 6 afvaltypes (in dalende orde, zie figuur 5):

- biologisch afbreekbaar organisch afval;
- (huishoudelijk en industrieel) verpakkingsafval;
- gevaarlijk afval (batterijen, pesticiden, geneesmiddelen, asbest, ...);
- afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (AEEA);
- papier en karton (buiten verpakkingen);
- bouw- en sloopafval.

Figuur 5: Verdeling van het aantal acties kaderend in het PWD-R-ontwerp per afvaltype

In het kader van deze niet-technische samenvatting is het niet mogelijk om elke oriëntatie, maatregel en actie beoogd in het PWD-R, gedetailleerd te beschrijven. De voorkeur werd gegeven aan de optie om bepaalde kernmaatregelen die in de verschillende cahiers van het PWD-R zijn opgenomen, te illustreren.

3.4. Doelstellingen van het plan

In het PWD-R worden streefwaarden en cijferdoelstellingen voorgesteld, waarvan de aanwezigheid varieert van het ene cahier tot het andere, afhankelijk van verschillende factoren:

- Coherentie met reeds op het Europese niveau gedefinieerde doelstellingen en/of wens van Wallonië om ambitieuzer te zijn en die te overstijgen;
- Exhaustiviteit en niveau van beheersing van de gegevens: als er voor bepaalde afvalstromen nog te groot geachte onzekerheid bestaat omtrent de hoeveelheid afval, de recyclinggraad of de mate van energetische terugwinning, werd ervoor gekozen om geen precieze doelstellingen te definiëren en verbetering van de gegevenskwaliteit als eerste te implementeren maatregel voorop te stellen;
- Bereikte prestatieniveaus, en verbeteringsperspectieven: wanneer een afvalstroom reeds quasi integraal is geoptimaliseerd en teruggewonnen, wordt het illusoir om doelstellingen te vast te leggen die nog ambitieuzer zijn dan de huidige situatie;
- Beheersingsniveau van de overheid inzake verwachte effecten van bepaalde maatregelen: a priori is het moeilijk te voorzien of maatregelen met betrekking tot onderzoek & ontwikkeling met succes zullen worden bekroond, of om de impact van bepaalde informatie-, sensibiliserings- of controlecampagnes met zekerheid te evalueren.

Deze factoren verklaren waarom de in het PWD-R voorgestelde acties voor bepaalde situaties niet zijn vergezeld van cijferdoelstellingen met horizon 2025. Overigens, voor acties die waarschijnlijk een onrechtstreeks effect zullen hebben op de verbetering van preventie, beheer of openbare netheid, kunnen de verwachte effecten vaak enkel volgens kwaliteit worden beoordeeld.

De tabellen hieronder geven de doelstellingen en streefwaarden weer die in het PWD-R zijn opgenomen.

3.4.1. Streefwaarden vermeld in cahier 2: preventie en hergebruik

De verwachte evoluties van de hoeveelheid huishoudelijk afval tussen 2013 en 2025 als gevolg van de in cahier 2 geplande acties, worden weergegeven in tabel 2.

Stroom	Totale hoeveelheid	Huidige situatie	Impact preventie	Scenario preventie
	2013	2025	2025	2025
Organische stoffen	65,33	65,73	-11,18	54,55
Groenafval (containerparken/huis-aan-huis/bollen)	69,14	70,95	-4,08	66,87
Papier en karton	74,35	73,43	-6,02	67,42
Gemengd grofvuil en plastic afval	47,95	50,20	-1,62	48,59
Hout (containerparken)	32,26	32,26	0,00	32,26
Afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (intercommunales + Recupel-netwerk)	9,94	10,40	-0,70	9,71
Textiel (intercommunales + kringloopwinkels)	10,95	10,95	0,00	10,95
Verpakkingsglas	33,5	33,50	-2,78	30,72
Glas met uitzondering van verpakkingsglas	0,95	0,95	0,00	0,95
PMD-verpakkingen (alle verpakkingen met inbegrip van plastic)	33,4	33,4	-2,8	30,6
Plastic met uitzondering van verpakkingsplastic	4,2	4,2	0,0	4,2
Metalen met uitzondering van verpakkingsmetalen (recyclageparken)	7,5	5,3	0,0	5,3
Inert afval (recyclageparken)	112,7	112,7	0,0	112,7
Gevaarlijk huishoudelijk afval (speciaal afval, minerale oliën, ...) + batterijen en accumulatoren	3,8	3,8	-0,3	3,5
Restafval (asbest, luiers, andere verpakkingen, ...)	22,93	22,93	-0,04	22,89
Totaal	528,9	530,68	-29,49	501,20

Tabel 2: Verwachte effecten van de acties met horizon 2025 ter preventie van huishoudelijk afval

De in cahier 2 geprogrammeerde preventieacties zouden dus tegen 2025 moeten leiden tot een vermindering van de totale hoeveelheid huishoudelijk afval met 5,6%.

De in cahier 2 beschreven acties ter bevordering van het hergebruik van terugwinbare huishoudelijke voorwerpen zouden het mogelijk moeten maken om tegen 2025 een gemiddelde hoeveelheid hergebruikte voorwerpen van 8 kg/inwoner te bereiken (cf. tabel 3).

Inzamelingsdoelstellingen met het oog op hergebruik	Hoeveelheid 2013 (ton)	Verwachting 2025 (ton)	2013 (kg/inw.)	Verwachting 2025 (kg/inw.)
Terugwinbare voorwerpen	186.645	29.432	3,06	8,00

Tabel 3: Verwachte effecten van de acties met horizon 2025 ter hergebruik van huishoudelijk afval

3.4.2. Doelstellingen van cahier 3: beheer van huishoudelijk afval

Conform de doelstellingen van richtlijn 2008/98/EG, worden in het PWD-R de volgende objectieven met horizon 2025 vastgelegd in termen van selectieve inzameling voor bepaalde types van huishoudelijk afval:

Inzamelingsdoelstellingen met het oog op recycling	Hoeveelheid 2013 (ton)	Verwachting inzake selectieve inzamelingen 2025 (ton)	Selectieve inzamelingsgraad 2013	Verwachte graad 2025
Fermenteerbare fractie van het ruw huishoudelijk afval (FFRHA) zonder luiers	303.255	160.006	14%	53%
Papier en karton (recycleerbaar)	205.184	194.925	86%	95%
Glas (verpakkingen)	113.019	107.368	86%	95%
PMD en P+MD (buiten restafval)	115.061	89.792	43%	78%
Textiel	40.269	30.202	55%	75%
Frituuroliën en -vetten	6.479	3.211	34%	50%
Batterijen	1.414	706	48%	50%

Tabel 4: Cijferdoelstellingen met horizon 2025 inzake selectieve inzameling van huishoudelijk afval, per afvaltype

De recycling- en terugwinningsdoelstellingen voor afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (AEEA) zijn de volgende:

Inzamelingsdoelstellingen voor AEEA met het oog op recycling, hergebruik en terugwinning	Hoeveelheid 2013 (ton)	Verwachting inzake selectieve inzamelingen 2025 (ton)	Verwachte terugwinning 2025	Verwachte voorbereiding op hergebruik en recycling 2025
AEEA	80.186	52.121	van 75% naar 85%	van 55% naar 80%

Tabel 5: Cijferdoelstellingen met horizon 2025 inzake selectieve inzameling, hergebruik, recycling en terugwinning van AEEA

De terugwinningsdoelstellingen voor groenafval en hout zijn de volgende:

Inzamelingsdoelstellingen voor groenafval en hout met het oog op recycling of terugwinning	Verwachting inzake selectieve inzamelingen 2025 (ton)	Terugwinningsgraad 2013	Verwachte graad 2025
Groenafval	223.629	100%	100%
Hout	110.800	100%	100%

Tabel 6: Cijferdoelstellingen met horizon 2025 inzake selectieve inzameling, recycling en terugwinning van de huishoudelijke fractie van groenafval en hout

3.4.2. Doelstellingen van cahier 4: beheer van bedrijfsafval

Om de hierboven aangehaalde redenen werd de benadering bestaande in het vastleggen van streefwaarden of cijferdoelstellingen, in de meeste gevallen niet weerhouden bij het definiëren van de maatregelen inzake beheer van bedrijfsafval.

Er zijn echter drie uitzonderingen:

- Maatregel 14 van dit cahier heeft als doelstelling de productie van hernieuwbare energie op basis van hout te verdrievoudigen. Er dient te worden opgemerkt dat de realisatie van deze doelstelling niet alleen zal steunen op de voortzetting van de terugwinning van het in Wallonië gegenereerde houtafval

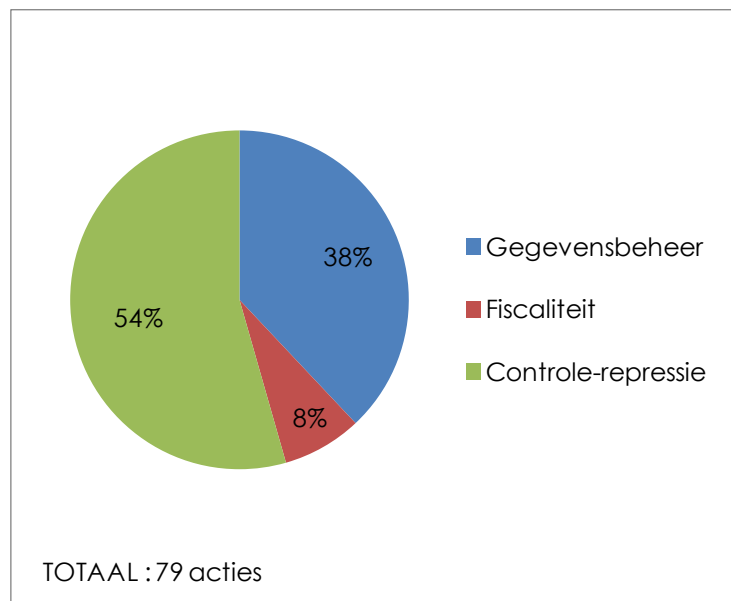
(ongeacht of het gaat om huishoudelijk of bedrijfsafval), maar ook op het gebruik van niet-gekwalificeerd houtafval (met inbegrip van stromen die zullen kunnen worden gekwalificeerd als nevenproducten wanneer de reglementaire bepalingen zijn aangenomen) en indien nodig, op hulpbronnen afkomstig uit andere gewesten of landen. Ten slotte mag de realisatie van deze doelstelling niet gebeuren ten koste van de terugwinningskanalen van deze hulpbron.

- Via maatregel 25 worden de terugwinningsbedrijven voor afgedankte voertuigen gesteund om de terugwinningsgraad op 95% of meer te houden. Deze maatregel ondersteunt de Europese en Waalse reglementeringen ter zake.
- Ten slotte wordt via maatregel 27 het gebruik van minstens 30% aan gerecycleerde toeslagstoffen in openbare werken gepland.

4. Plan Wallon des Déchets-Ressources: Focus op enkele kernacties

4.1. Cahier 1: transversale visie

De grote meerderheid van de acties beschreven in cahier 1 van het PWD-R, is gewijd aan gegevensbeheer (verwerving, verwerking en verspreiding) en aan de bestrijding van milieuovertredingen op het vlak van afval.

Figuur 6: Spreiding van het aantal acties geprogrammeerd in cahier 1

In tegenstelling tot het beheer van huishoudelijk afval, waarbij een kleiner aantal actoren is betrokken (intercommunales, houders van terugnameverplichting, sociale economieondernemingen, ...), is dat van bedrijfsafval afhankelijk van een veelheid aan extreem gevarieerde operatoren. In deze sector is het organiseren van de verkrijging van precieze cijfergegevens dan ook complexer. Deze situatie noodzaakt tot verbetering van inzameling en gebruik van de gegevens om het beheer ervan te verbeteren. Deze verbetering zal worden gerealiseerd via administratieve vereenvoudiging en via automatisering van verwerving en archivering van de nuttige gegevens, zowel op het vlak van bedrijfs- als op dat van huishoudelijk afval.

Na de verwezenlijking van deze veranderingen zal de administratie beter in staat zijn om relevante strategische beslissingen voor te stellen. Deze verbetering zal leiden tot verhoogde en vereenvoudigde transparantie, alsook tot meer efficiënte toegang tot de informatie voor alle betrokken actoren: de burgers, maar ook de professionals, die aldus de afvalbeheersector kunnen bestuderen alvorens te beslissen om erin te investeren. Ze zal ook optimalisering van de traceerbaarheid van het afval, en dus ook van het beheer ervan, mogelijk maken.

Daartoe zal het ook nodig zijn om de mogelijkheid voor de administratie om toegang te verwerven tot de sociaaleconomische en budgettaire gegevens verbonden met de beheerkosten van (huishoudelijk en industrieel) afval, met strikte

eerbiediging van de privacy en de economische vertrouwelijkheidscondities van de operatoren, te verruimen.

In deze context is een van de acties in cahier 1 onder meer gericht op de ontwikkeling van een informaticatoepassing voor het vormen van een database voor stromen die niet zijn onderworpen aan de aangifte krachtens het fiscale decreet, onder meer door de tool die reeds de resultaten van de geïntegreerde enquête REGINE beheert, uit te breiden.

Wallonië is tevens van plan de fiscale instrumenten zo goed mogelijk te gebruiken om de minst duurzame beheerkanalen te penaliseren en de kosten te verlagen voor beheerwijzen die de ontwikkeling van de kringlooeconomie bevorderen. Ook specifiekere onderwerpen zullen worden bestudeerd, zoals de situatie van de verbrandings- en gezamenlijke verbrandingssector alsook de problematiek van de aanvulgrond.

In dezelfde geest zal Wallonië zijn werk op het vlak van herziening en vereenvoudiging van de subsidiëringsmechanismen voor gemeenten, intercommunales, sociale economieondernemingen, ... voortzetten om ze efficiënter te maken op sociaaleconomisch en milieuvlak.

Er zullen eveneens acties worden ondernomen om synergieën te ontwikkelen binnen de administratie, alsook om de uitgevoerde controles en de opvolging ervan te optimaliseren. Onder andere moeten worden versterkt: (i) de doeltreffendheid van de openbare actie via een geïntegreerde en pluridisciplinaire aanpak van fraudes, (ii) de structurering en complementariteit van de betrokken diensten, en (iii) de implementatie van coördinatiestructuren.

Om dat te realiseren, wordt in het PWD-R voortzetting gepland van de ontwikkeling van de gecentraliseerde databank van processen-verbaal, beheerd door het Departement Politie en Controles van DGO3, en uitbreiding ervan om er ook informatie in op te nemen omtrent door DGO3 geregistreerde klachten en processen-verbaal opgesteld door de lokale politie, die een beroep kan doen op de gewestelijke sanctionerende ambtenaar. Er zullen ook contacten worden opgenomen om te onderhandelen over samenwerkingsakkoorden met de federale overheid en de andere gewesten met het oog op onderlinge verbinding van de databases en toegang tot alle beschikbare informatie met betrekking tot overtredders.

Het PWD-R bevat ook verstrenging van de controles voor bepaalde specifieke afvalstromen (houtafval, afgedankte voertuigen, bouw- en sloopafval, dierlijke nevenproducten, ...).

4.2. Cahier 2: preventie van huishoudelijk en bedrijfsafval

Preventie van afval bestaat in het nemen van maatregelen voorafgaand aan zijn ontstaan, en na zijn ontstaan in het reduceren van:

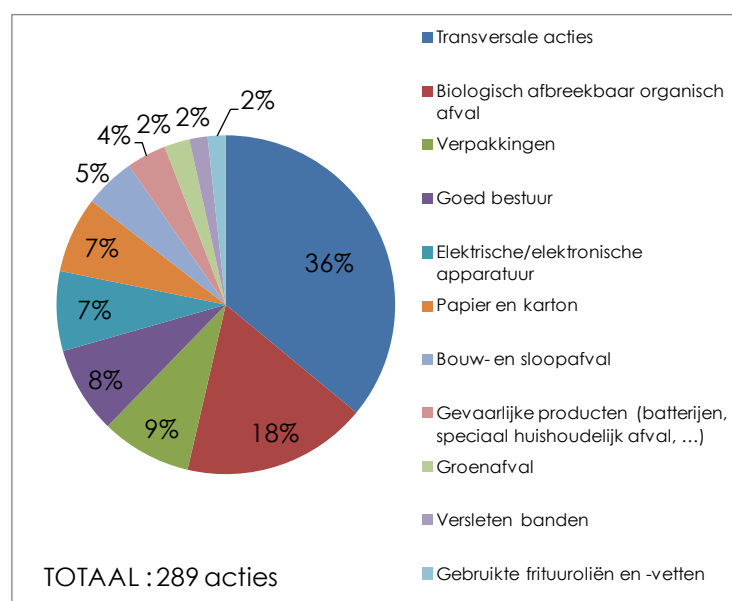
- o de hoeveelheid afval, onder meer via hergebruik of bereiding van afval, of via verlenging van de levensduur van de producten;
- o de schadelijke effecten van het geproduceerde afval op het milieu en de gezondheid van de mens;
- o het gehalte aan schadelijke stoffen in materies en producten.

Hergebruik, dat erin bestaat de producten zo lang mogelijk in de economische sfeer te behouden met dezelfde doeleinden als die verbonden aan hun oorspronkelijke functie, draagt ook bij tot de doelstelling van duurzaam beheer van hulpbronnen.

Het kwalitatieve aspect van thuiscompostering wordt overigens in de afvalpreventie geïntegreerd, in de mate waarin dit afval aan de bron wordt gerecycleerd met als bedoeling de uitstoot en aanwezigheid van verontreinigende stoffen in het milieu te minimaliseren.

De 289 acties beschreven in cahier 2 van het ontwerp van PWD-R, werden geselecteerd opdat ze zouden bijdragen tot het bereiken van de doelstellingen die onder meer zijn opgenomen in de gewestelijke beleidsverklaring 2014-2019, gekoppeld aan de principes van hiërarchisering van het afvalbeheer gedefinieerd op Europees niveau.

Aldus moeten de acties bijdragen tot het optimaliseren van het gebruik van grondstoffen en natuurlijke hulpbronnen, het mogelijk maken van loskoppeling van afvalproductie en economische groei, het ontwikkelen van vernieuwende (hergebruiks- en recycling-) kanalen, het bestrijden van elke vorm van verspilling (in het bijzonder van voeding) en het promoten van hergebruik met medewerking van de sociale economieondernemingen.

Figuur 7: Spreiding van het aantal acties geprogrammeerd in cahier 2

Ongeveer een derde van de acties beschreven in cahier 2, wordt vertegenwoordigd door transversale acties die vooral gericht zijn op versterking van het onderzoek en van de voorbeeldfunctie van de overheid (administratie, scholen, ...), alsook op promotie van duurzamere distributie- en consumptiewijzen, via dematerialisatie, ontwikkeling van functionaliteitseconomie, labeling en ecoconstructie.

Deze acties zijn ook bedoeld om de vele mogelijkheden tot hergebruik beter gekend te maken, de aantrekkelijkheid van de verkooppunten van tweedehandsgoederen te verhogen, en de ontwikkeling van nieuwe hergebruiksniches, onder meer voor bouwafval, te ondersteunen.

Wat betreft de afvalstromen waarop het actieprogramma is gericht, is ongeveer 20% van de acties gericht op vermindering van de productie van biologisch afbreekbaar organisch afval, in de eerste plaats door verlies en verspilling van voedsel te bestrijden, in lijn met de acties en doelstellingen verbonden aan het Plan REGAL³, waarin wordt gestreefd naar een reductie van verlies en verspilling van voedsel met 30% tegen 2025.

Daartoe zijn de in cahier 2 beschreven acties gericht op alle schakels van de keten: producenten, primaire en secundaire transformatoren, distributeurs, horeca, scholen, collectiviteiten en gezinnen. Bepaalde specifieke acties zijn bedoeld om giften van voedseloverschotten te vergemakkelijken.

Door in te grijpen op deze organische afvalstromen in het bijzonder, zouden de geplande maatregelen het mogelijk moeten maken om ook de koolstofvoetafdruk gepaard gaande met de productie/transformatie van voedingsmiddelen, substantieel te verkleinen.

Verpakkingsafval, afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (AEEA), alsook papier en karton vertegenwoordigen drie andere stromen waarop de preventie- en hergebruikmaatregelen zijn gericht. Tot deze maatregelen behoren onder andere de geplande acties voor het beperken van de distributie van ongewenste reclamepost en gratis pers (bijvoorbeeld door het uitbreiden van het gebruik van de sticker 'geen reclamedrukwerk'), het promoten van milieuverantwoordelijke handelingen in termen van papiergebruik (dematerialisatie van de verzending van bepaalde documenten, ...), het bestrijden van overdreven verpakking (bulkverkoop, geconcentreerde producten, ...), en het promoten van herbruikbare en/of ecologische verpakkingen⁴, alsook de diverse geplande acties voor het bevorderen van de herstelling van elektrische en elektronische apparatuur (bijv. via het netwerk van de Repair Cafés).

³ Waals plan ter bestrijding van voedselverlies en -verspilling
(<http://moinsdedechets.wallonie.be/fr/je-m-engage/gaspillage-alimentaire>)

⁴ Deze actie werd reeds gedeeltelijk gerealiseerd via het verbod op lichte plastic wegwerptassen dat in Wallonië van kracht is geworden op 01/12/2016.

4.3. Cahier 3: beheer van huishoudelijk afval

Uit de huidige prestatiebalans van Wallonië in termen van selectieve inzamelingen en terugwinning van huishoudelijk afval, blijkt dat ongeveer 70% van de totale hoeveelheid afval selectief wordt ingezameld ($\pm 50\%$ via de containerparken⁵, $\pm 15\%$ via huis-aan-huisophaling en $\pm 5\%$ via de glasbollen en kledingcontainers).

Rekening houdend met de afvaltypes die nog aanwezig zijn in de vuilnisbakken voor restafval van de Waalse gezinnen, blijkt onmiddellijk dat de organische afvalstroom een belangrijk potentieel vertegenwoordigt in termen van selectieve inzameling, thuis-/wijkcompostering en recycling, vermits het composteerbare of biologisch vergasbare organische afval in 2013 ongeveer 60% bedroeg van de hoeveelheden ruw huishoudelijk afval (RHA). Verpakkingsafval, dat $\pm 20\%$ vertegenwoordigde in de samenstelling van het RHA, vormt een andere interessante stroom om terug te winnen, in het bijzonder wat betreft het plastic (hard plastic, plastic folies, ...)⁶.

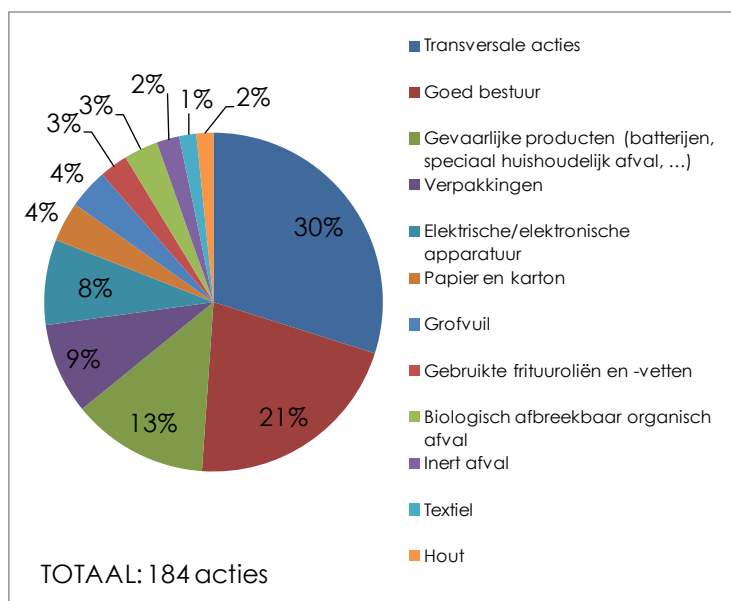
Wat betreft de beheerinstallaties voor huishoudelijk afval, beschikt Wallonië reeds over een groot infrastructuurpark: 221 containerparken, 25 openbare sorteer- en/of hergroeperings-/transfercentra, 8 openbare composteringscentra (verbonden aan privécentra-PPS), 2 openbare biogaseenheden met een totale capaciteit van ± 85000 ton/jaar, 4 openbare eenheden voor energetische terugwinning (verbrandingsovens) die ± 1 miljoen ton afval/jaar behandelen, en 5 openbare centra voor technische ingraving (CTI).

De uitgevoerde analyses en voorspellingen in termen van beschikbare verwerkingscapaciteit tonen aan dat er in het PWD-R geen capaciteitsuitbreiding qua CTI's en verbranding moet worden gepland tegen 2025 (aangezien er een overcapaciteit van de verbrandingsovens van 164 tot 215 kiloton wordt voorspeld). Wel zal er bijkomende capaciteit inzake biogasproductie moeten worden gepland voor het verwerken van de organische afvalstromen die tussen nu en 2025 zullen worden ingezameld (hetzij een bijkomend aantal van 90 tot 128 kiloton).

Bij deze voorspellingen wordt rekening gehouden met de hoeveelheden aan recycleerbaar en/of verbrandbaar GIA (gewoon industrieel afval), die naar nieuwe verwerkingswijzen zullen worden geheroriënteerd, als gevolg van het verbod van ze over te brengen naar een CTI dat volgens het PWD-R tegen 2020 van kracht zal zijn.

⁵De Waalse containerparken ontvangen 46 verschillende afvalstromen, met als belangrijkste 6 (die $\pm 90\%$ van het totale aantal ton vertegenwoordigen) inert afval, groenafval, grofvuil, houtafval, papier en karton, en metalen.

⁶ Het potentieel aan selectieve inzameling van bijkomende verpakkingen (via de P+MD-zak) wordt geraamd op +12 kg/inw. tegen 2025.

Figuur 8: Spreiding van het aantal acties geprogrammeerd in cahier 3

Rekening houdend met de geregistreerde prestaties en de reeds bestaande infrastructuur, is de helft van de 184 in cahier 3 beschreven acties (die aan goed bestuur en diverse transversale aspecten zijn gewijd) essentieel gericht op:

- de ontwikkeling van nog sterker stimulerende tarificeringswijzen ter beperking van de productie van ruw huishoudelijk afval en ter bevordering van het sorteren, met eerbiediging van het principe 'reële kosten' en waarborging van kostentransparantie;
- de optimalisatie van de werking van de terugnameverplichtingen;
- de instandhouding en bundeling van de doeltreffendheid en efficiëntie van de reeds bestaande selectieve inzamelingen;
- de ontwikkeling van de selectieve inzamelingen met het oog op hergebruik;
- de verbetering van de recyclagemogelijkheden voor afval door de nadruk te leggen op selectieve sortering aan de bron, de kwaliteit van de sortering, en de aankoop van gerecycleerde materialen en producten. Er worden ook acties gepland om het ontstaan van nieuwe recyclingkanalen te bevorderen;
- de optimalisatie van de aantrekkelijkheid en de werking van de reeds bestaande containerparken, door ze in staat te stellen nieuwe afvalstromen met een positieve economische en milieubalans te ontvangen;

Wat betreft de specifieke acties voor bepaalde afvalstromen, bestaat de prioriteit van het PWD-R in:

- het veralgemenen van de afzondering van de organische fractie van het ruw huishoudelijk afval, via thuiscompostering of selectieve inzameling, op het hele Waalse grondgebied;
- het maximaliseren van de selectieve inzameling van plastic verpakkingen, onder meer via aanvaarding van verpakkingen van stijf plastic in de PMD-zak.

Een belangrijk deel van de acties beschreven in cahier 3, is ook gewijd aan speciaal huishoudelijk afval en afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (invoering van nieuwe terugname- en bijdrageverplichtingen, ondersteuning van hergebruik, proefprojecten betreffende innovatieve inzamelingen, controle van parallelle inzamelingskanalen, ...).

Wat betreft de beheerinfrastructuur, bevat het PWD-R een jaarlijkse verificatie en bekendmaking van de overeenstemming tussen de Waalse (openbare en private) verwerkingscapaciteit en de effectieve productie van huishoudelijk afval, alsook

monitoring van de afvalbeheerkosten gedragen door de gemeenten en de burgers, per type van tool en kanaal voor verwerking. In 2020 en daarna om de 4 jaar zal er een toekomstgericht onderzoek moeten plaatsvinden omtrent de resterende verwerkingsbehoeften.

In het PWD-R wordt het principe gehanteerd dat de bestaande openbare verwerkingsinstallaties eerst moeten verzadigd zijn alvorens subsidiëring van nieuwe installaties wordt overwogen. In deze context zullen de installaties voor selectieve ontmanteling, hergroepering en overslag moeten worden uitgebreid/aangepast om het afvaltransport naar de verwerkingsinstallaties te vergemakkelijken, met aandacht voor het maximale delen van de vervoerkosten van het huishoudelijke afval en het versterken van de partnerschappen tussen openbare en privéoperatoren.

In dezelfde geest zijn de in cahier 3 beschreven acties erop gericht om eerst de bestaande containerparken te renoveren en uit te breiden alvorens er nieuwe aan te leggen, met het oog op de ontvangst van nieuwe afvalstromen.

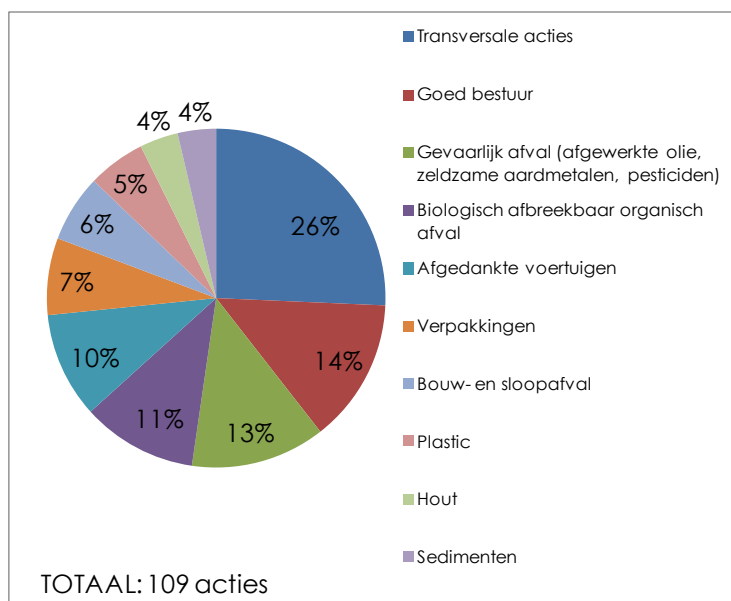
4.4. Cahier 4: beheer van bedrijfsafval

Bedrijfsafval is afval afkomstig van een activiteit van industriële, commerciële of ambachtelijke aard dat niet gelijkgesteld is met huishoudelijk afval. Ook afval afkomstig van activiteiten in de tertiaire sector, past in deze definitie. Het kan worden geklasseerd bij gevaarlijk, ongevaarlijk of inert afval, naargelang zijn potentiële effecten op het milieu.

Cahier 4 vormt het beheerplan voor bedrijfsafval en bevat 34 maatregelen, die op hun beurt zijn onderverdeeld in 109 acties, namelijk 4 maatregelen in verband met goed bestuur, 12 transversale maatregelen en 18 maatregelen in verband met specifieke bedrijfsafvalstromen.

De selectie van de 9 stromen⁷ weerhouden in cahier 4, resulteert uit het nakomen van reglementaire verplichtingen (analyse van de afvalstromen die het voorwerp vormen van specifieke bepalingen in de reglementering, zoals gevaarlijk afval, afgedankte voertuigen, biologisch afbreekbaar afval, ...), het streven naar coherentie met de gewestelijke beleidsverklaring (het geval van het stijve plastic en de zeldzame aardmetalen aanpakken) en het bepalen van prioriteiten.

⁷ a) gevaarlijk afval, gebruikte olie en PCB/PCT, b) verpakkingsafval, c) biologisch afbreekbaar afval, d) afgedankte voertuigen, e) bouw-en sloopafval, f) sedimenten, g) houtafval, h) plastic afval, i) zeldzame aardmetalen.

Figuur 9: Spreiding van het aantal acties geprogrammeerd in cahier 4

Het Leitmotiv van de maatregelen beschreven in cahier 4, bestaat er, net zoals dat van het hele PWD-R, in de afvalstoffen te beheren als hulpbronnen. Van de 34 maatregelen beschreven in het cahier, kunnen er 30 positieve tot heel positieve effecten hebben op de doeltreffendheid van de aanwending van natuurlijke hulpbronnen en dus op de bescherming van deze hulpbronnen.

In dit cahier legt de Waalse Regering de vijf strategische oriëntaties vast die het beheer van bedrijfsafval in het komende decennium zullen omkaderen:

- Afvalstoffen beheren als hulpbronnen. Deze visie maakt het mogelijk om het hergebruik en de terugwinning van de betrokken afvalstoffen te vergemakkelijken en te maximaliseren;
- Inzameling en gebruik van gegevens verbeteren om kwaliteitsvolle reporting te verzekeren zonder nutteloze administratieve belasting;
- Markten voor secundaire grondstoffen creëren om de kringlooeconomie te kunnen promoten;
- Stoppen met overdrachten aan centra voor technische ingraving om ze op termijn te beperken tot de ultieme afvalstoffen;
- Zorgen voor kwaliteitsvolle recycling door het stimuleren van onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten. Door controles en goede verspreiding van de beste technieken die beschikbaar zijn, te verzekeren, zullen optimale ontwikkelingscondities voor recycling worden gegarandeerd.

De transversale acties, die ongeveer een vierde van de 109 in cahier 4 beschreven acties vertegenwoordigen, zijn essentieel gericht op:

- Het dynamiseren van het afvalbeheer in economische activiteitszones en plattelandsgebieden, of voor diffuse stromen;
- Het vastleggen van nieuwe verplichtingen qua sortering aan de bron, waaronder inzameling van organische stoffen bij de belangrijkste producenten;
- Het maximaliseren van het energierendement van de eenheden energieretourwinning en van de recuperatie van de door deze eenheden geproduceerde warmte;
- Het verhogen van de productie van hernieuwbare energie op basis van hout, met inbegrip van houtafval;
- Het promoten van publiek-private samenwerking.

De acties inzake goed bestuur vertegenwoordigen ongeveer 15% van alle in cahier 4 beschreven acties. Ze bevatten onder meer de acties in verband met de kernmaatregel gericht op implementatie van de concepten nevenproduct en einde afvalstatus in Wallonië.

Goed bestuur impliceert ook maatregelen in verband met:

- de principes zelfvoorziening en nabijheid;
- de mogelijkheid tot afwijking van de afvalhiërarchie wanneer de algemene milieubalans gunstiger is dan in geval van strikte toepassing van deze hiërarchie.

Ten slotte kunnen enkele maatregelen met betrekking tot bepaalde stromen worden aangehaald:

- Het ontwikkelen van aanvullende kanalen voor inzameling en verwerking van gevaarlijk afval, en het anticiperen op toekomstige behoeften in verband met zeldzame aardmetalen en hun afvalstoffen;
- Het bevorderen en omkaderen van de terugwinning en recycling van biologisch afbreekbaar afval en organische stoffen in verschillende toepassingen (veevoeder, land- en tuinbouw, groene chemie, productie van biogas, compostering);
- Het ondersteunen van de wettelijke inzamelings- en verwerkingskanalen voor afgedankte voertuigen, en erover waken dat deze een terugwinningsgraad van 95% blijven overstijgen;
- Het promoten van hergebruik en recycling op werven, en onder meer selectieve afbraak van gebouwen;
- Het aanmoedigen van het gebruik van gerecycleerde granulaten in plaats van natuurlijke hulpbronnen;
- Het verbeteren van de bevaarbaarheidscondities en milieukwaliteit van waterlopen via gepast beheer van de afzettingen (baggerspecies), en het bevorderen van het ontstaan van bepaalde terugwinningskanalen voor deze sedimenten.

4.5. Cahier 5: beheer van de openbare netheid

De integratie van een cahier dat volledig is gewijd aan het beheer van de openbare netheid, is een nieuwigheid ten opzichte van de vorige Waalse afvalplannen. De aanwezigheid van dit cahier 5 wordt gerechtvaardigd door het feit dat de problematiek van netheid heel nauw verbonden is met die van afval. In tal van gevallen wordt in het kader van preventie en beheer van zwerfvuil en sluikstorten gebruikgemaakt van mechanismes, instrumenten en kanalen die ook worden aangewend voor huishoudelijk en bedrijfsafval, ook al vertoont deze problematiek specifieke kenmerken, waarmee rekening wordt gehouden in cahier 5.

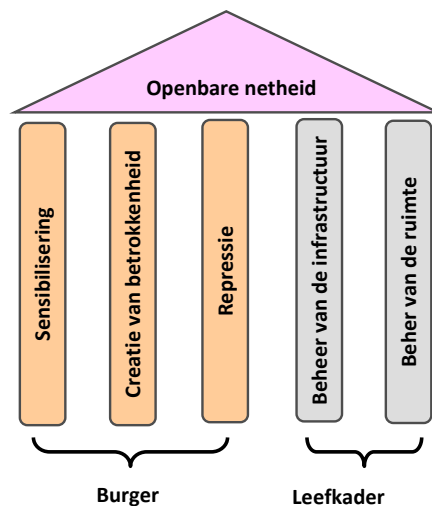
Verbetering van de openbare netheid maakt het immers niet alleen mogelijk om de milieu- en landschapseffecten gepaard gaande met de aanwezigheid van zwerfvuil en sluikstorten, te verzwakken. Ze verhoogt ook het welzijn van de burger en vermindert zijn gevoel van onveiligheid. Bovendien is openbare netheid een complexe maatschappelijke uitdaging die de betrokkenheid vergt van diverse actoren (politieke en bedrijfswereld, overheid, burgers, ...).

De algemene doelstellingen die via het PWD-R worden nagestreefd, bestaan in het bereiken van een duidelijke verbetering van het netheidsniveau van de openbare ruimten in Wallonië, om de economische en maatschappelijke kosten die aan dit fenomeen zijn verbonden, te verlagen.

Het bereiken van deze doelstelling vergt significante wijziging van de mentaliteit en de gedragingen van bepaalde burgers, doeltreffende coördinatie van de op het

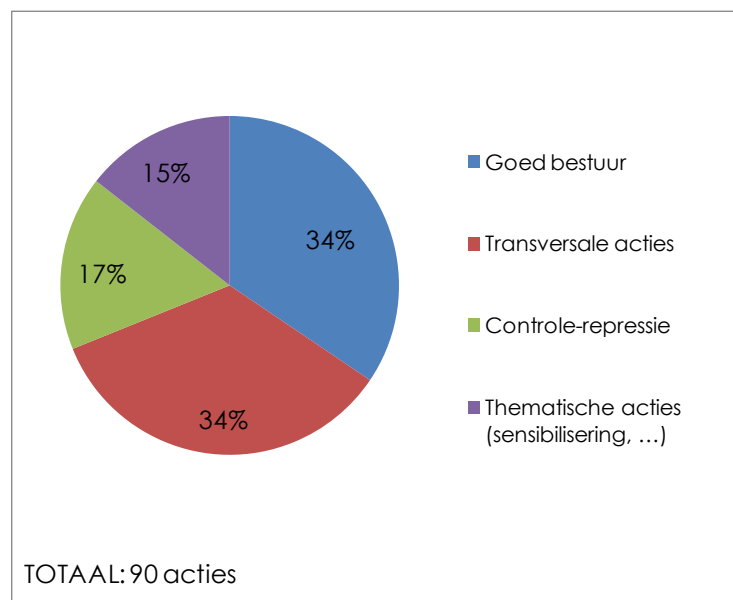
grondgebied uit te voeren acties, samenhang tussen het gewestelijke en het lokale beleid, initiatiefname, implementatie van geschikte infrastructuren, en eventuele hantering van evenredige repressieve maatregelen.

De 7 strategische doelstellingen en de 90 acties beschreven in cahier 5, volgen drie types van oriëntaties: het goede bestuur, een transversale as (die op meerdere invalshoeken tegelijk is gericht) en specifieke thematische assen (schematisch voorgesteld door de 5 pijlers in figuur 10 hieronder).

Figuur 10: Thematische assen van het beheerplan openbare netheid (cahier 5)

Een derde van de acties heeft betrekking op goed bestuur, een ander derde is transversaal, en het laatste derde specifiek.

Figuur 11: Spreiding van het aantal acties geprogrammeerd in cahier 5

De acties op het vlak van goed bestuur zijn essentieel gericht op het uitvoeren van het operationele actieplan uitgewerkt door de cel Be WaPP, en op het evalueren van de effecten ervan, het meten van het openbare netheidsniveau in Wallonië, het ontwikkelen van expertise door de kennis te centraliseren, en het mobiliseren van alle betrokken sectoren.

De thematische acties zijn vooral gericht op het sensibiliseren van bepaalde doelgroepen (schoolgaande kinderen, nieuwkomers, sportbeoefenaars, ...) alsook van de verantwoordelijken voor het tekort aan netheid (via aangepaste communicatiecampagnes), het mobiliseren van de burger (bijv. via de jaarlijkse Grote Lenteschoonmaak of de toekenning van subsidies die het mogelijk maken diverse initiatieven te steunen), het controleren en onderdrukken van de onburgerlijke handelingen (bijv. verhoging van het aantal vaststellende agenten) en ten slotte op het verbeteren van de beschikbaarheid van de infrastructuur (bijv. bevordering van de aankoop van vuilnis- en asbakken, en van straatstofzuigers).

De in cahier 5 beschreven transversale acties zijn gericht op het ondersteunen van de plaatselijke besturen, het uitwerken van specifieke benaderingen voor bepaalde doelgroepen of plaatstypes (bijv. identificatie van de pijnpunten die specifieke maatregelen vergen) en het stimuleren van preventie vanaf productie en distributie (onder meer op het vlak van het ontwerp van verpakkingen).

Bijlage 1: Inventaris van de maatregelen

Cahier 1: Kader

1. Van DGO3 een authentieke gegevensbron maken
2. De administratieve vereenvoudiging ontwikkelen, onder meer door de systematisch over te maken informatie te scheiden van degene die enkel op verzoek ter beschikking moet worden gesteld
3. Inzameling en gebruik van gegevens betreffende bedrijfsafval voortzetten, bundelen en verbeteren.
4. Een informaticatoepassing en een database ontwikkelen voor stromen niet onderworpen aan aangifte krachtens het fiscale decreet
5. De traceerbaarheid van bedrijfsafval verbeteren
6. Een observatorium installeren voor de kosten verbonden aan het afvalbeheer
7. De fiscaliteit oriënteren om milieudoelstellingen te bereiken
8. De informatie omtrent afvalfraude centraliseren
9. Het toezicht versterken via een betere structurering
10. De samenwerking tussen openbare besturen duurzaam maken en intensiveren
11. De samenwerking tussen de vaststellende en sanctionerende instanties versterken
12. Het decreet betreffende "milieucriminaliteit" en de toepassing ervan herzien
13. Overtredingen in containerparken bestrijden
14. Diefstal van afval, alsook illegale kanalen bestrijden
15. De controle met betrekking tot de verwerking van houtafval versterken
16. De sector verwerking van afgedankte voertuigen professioneler maken
17. De controle met betrekking tot verrichtingen in verband met bouw- en sloopafval, waaronder uitgegraven grond, versterken
18. De controle met betrekking tot activiteiten in verband met dierlijke nevenproducten versterken

Cahier 2: Preventie

1. De transversale verzoeken van Wallonië overmaken aan de federale overheid en de Federatie Wallonië-Brussel
2. De bekommernissen van het Gewest per prioritaire stroom overmaken aan de federale overheid
3. Een link verzekeren tussen milieu en onderzoek
4. De gezondheidsaspecten integreren op het vlak van kwalitatieve afvalpreventie
5. De lokale besturen ondersteunen bij hun opdracht afvalpreventie en ecoconsumptie
6. Zich baseren op de afvalpreventie gerealiseerd in onderwijsinstellingen, om de leerlingen op te voeden bijvoorbeeld
7. Dematerialisatie stimuleren en functionaliteitseconomie promoten
8. Een kaderakkoord sluiten met de distributiesector
9. Bedrijven steunen bij hun afvalpreventiebeleid
10. De communicatie-, informatie- en sensibiliseringsstrategie organiseren
11. De kennis inzake voedselverlies en -verspilling verruimen
12. Acties ondernemen om voedselverliezen bij productie te verkleinen
13. Acties lanceren om voedselverliezen in de voedingsindustrie te bestrijden
14. Giften van voedseloverschotten vergemakkelijken
15. De voedselverspilling in horeca en kleine voedseldistributie beter beheren
16. Actie voeren in schoolkantines om er de voedselverspilling te reduceren
17. De gezinnen sensibiliseren omtrent voedselverspilling
18. Aanmoedigen tot kwaliteitsvolle thuisversnippering en -compostering, en acties op het vlak van wijkcompostering steunen

19. De distributie van ongewenste reclamepost beperken
20. De distributie van ongewenste gratis pers beperken
21. De aankoop van kantoorpapier op basis van milieucriteria bevorderen
22. Milieuverantwoord verbruik van kantoorpapier promoten
23. Ecoconceptie van verpakking bevorderen
24. Het gebruik van herbruikbare verpakkingen aanmoedigen en oververpakking bestrijden
25. Het gebruik van drankdistributiesystemen die weinig afval genereren, aanmoedigen
26. Preventie en hergebruik op het vlak van afgedankte elektrische en elektronische apparatuur ontwikkelen
27. Aanmoedigen tot het herstellen van elektrische en elektronische apparatuur, alsook van grof afval
28. Het gebruik van herlaadbare batterijen alsook van producten en uitrustingen zonder batterijen stimuleren
29. Alternatieven voor gevaarlijke producten promoten
30. De preventiemaatregelen in de typebestekken (TB) Qualiroutes en Gebouwen 2022 versterken
31. Ecoconstructie door beperking van afval promoten
32. Afgraving beperken in het kader van het project omtrent een evenwichtige balans tussen aanaarding en afgraving
33. Sloopnormen voor panden opstellen
34. Het beheer van banden beheersen
35. Biologisch afbreekbare oliën promoten
36. De momenteel lopende kaderovereenkomst met RESSOURCES voortzetten
37. Samenwerkingsverbanden tussen sociale economieondernemingen en plaatselijke besturen tot stand brengen en ondersteunen
38. De aantrekkelijkheid van verkooppunten voor tweedehandsgoederen verhogen
39. Communicatiecampagnes voeren omtrent handelingen die hergebruik bevorderen
40. De ondernemingen op de hoogte brengen van de modaliteiten volgens welke ze zich van herbruikbare goederen (terugwinbare voorwerpen en afgedankte elektrische en elektronische apparatuur) kunnen ontdoen
41. Het vastleggen van hergebruiksdoelstellingen in de wetgeving, analyseren en voorstellen
42. De ontwikkeling van nieuwe hergebruiksniches ondersteunen en ze helpen bij hun ontwikkeling
43. De bepalingen inzake hergebruik in de regelgevingen met betrekking tot afgedankte elektrische en elektronische apparatuur versterken
44. De ontwikkeling van het hergebruikskanaal voor bouwafval ondersteunen

Cahier 3: Huishoudelijk afval

1. Het gewestbeleid inzake reële kosten verfijnen
2. Goed bestuur van de terugnamesystemen voor bepaalde afvalstoffen verzekeren
3. De verplichtingen van toepassing op huishoudelijk afval en op beroeps-/bedrijfsafval scheiden
4. De implementatie van beheerplannen voor grote crisissen veroorzaakt door slecht weer en pandemieën, bevorderen
5. De recyclingmogelijkheden voor huishoudelijk afval verbeteren
6. Een kader creëren dat vernieuwing op het vlak van selectieve inzameling bevordert
7. De recyclingmogelijkheden voor huishoudelijk afval en daarmee gelijkgesteld afval verbeteren via R&D
8. Een mix van coherente gewestelijke instrumenten implementeren om de recycling van huishoudelijk afval te bevorderen

9. Sortering-recycling van huishoudelijk afval bevorderen
10. De werking van de containerparken optimaliseren
11. De risico's verbonden aan het vak afvalinzameling, minimaliseren
12. Op het Waalse grondgebied zorgen voor afzondering van de organische fractie van het ruw huishoudelijk afval
13. De selectieve inzameling van groenafval minstens voortzetten via de containerparken om het naar compostering te oriënteren
14. Voortgaan met de ontwikkeling van selectieve inzameling van glas
15. Voortgaan met de ontwikkeling van selectieve inzameling van PMD, en P+MD veralgemenen
16. Voortgaan met de ontwikkeling van selectieve inzameling van papier en karton
17. Hergebruik en recycling van het grof afval in de containerparknetwerken optimaliseren
18. Selectieve inzameling, sortering, hergebruik en recycling van grof afval via andere inzamelingen optimaliseren
19. De inzamelingsgraad van AEEA verhogen
20. Wallonië in het Europese koppeloton houden op het vlak van selectieve inzameling en recycling van batterijen
21. Selectieve inzameling van speciaal huishoudelijk afval stimuleren door de producenten te responsabiliseren
22. Het beheer van het verzorgingsafval geproduceerd door de gezinnen, verbeteren
23. De selectieve inzameling van het andere gevaarlijke afval geproduceerd door de gezinnen (buiten speciaal huishoudelijk afval), voortzetten
24. De afzetmogelijkheden voor het inerte afval selectief ingezameld via het GLB, verbeteren
25. In Wallonië terugwinning ontwikkelen van het houtafval ingezameld in de containerparken
26. Selectieve inzameling van frituuroliën en -vetten stimuleren
27. Voortgaan met de ontwikkeling van selectieve inzameling van textiel
28. De selectieve inzameling van vervallen of ongebruikte geneesmiddelen omkaderen
29. Zorgen voor goed bestuur van het gewest op het vlak van investeringen in afvalbeheerinfrastructuren
30. De afvalverwerking in de verwerkingsinstallaties optimaliseren
31. Op het gewestelijke niveau de praktijken in afvalverwerkingsinstrumenten harmoniseren
32. Het bestek van containerparken standaardiseren
33. De uitbreidings- en lokalisatiecondities voor containerparken objectiveren.

Cahier 4: Bedrijfsafval

1. Het Waalse regelgevende kader betreffende de noties nevenproducten en einde afvalstatus bepalen en implementeren
2. Een platform voor overleg tussen DGO3 en NEXT creëren
3. Een dynamisch beleid van grensoverschrijdende transfers voeren
4. Het beslissingsondersteunende instrument voor afwijking van de afvalhiërarchie perfectioneren
5. De effecten van het sorteerbeleid in ondernemingen meten
6. Hergebruik in de industrie promoten
7. Een materialenbeurs ontwikkelen
8. Hergebruik in de industrie bevorderen via stimuleringsmechanismen
9. Het afvalbeheer in economische activiteitenzones en plattelandsgebieden, of voor diffuse stromen dynamiseren
10. Het effectieve gebruik van de containerparken (GLB) van de intercommunales door kmo's/zko's evalueren

11. Nieuwe verplichtingen qua sortering aan de bron, waaronder inzameling van organische stoffen bij de belangrijkste producenten, creëren
12. Optimale energierugwinning van bedrijfsafval garanderen
13. De warmterecuperatie geproduceerd door de eenheden energierugwinning, maximaliseren
14. Structurele kanalen voor de energierugwinning van B-hout vinden en kanalen voor A-hout ontwikkelen
15. Publiek-private samenwerking promoten
16. Het netwerk voor de selectieve inzameling van bepaalde gevaarlijke afvalstoffen concentreren en ontwikkelen
17. Aanvullende verwerkingskanalen voor gevaarlijk afval ontwikkelen
18. Recycling van industriële verpakkingen ontwikkelen
19. Recycling van het biologisch afbreekbare afval in toepassingen met hoge toegevoegde waarde (veevoeder/groene chemie) bevorderen
20. Het gebruik van organische stoffen in land- en tuinbouw op een eenvoudige en duidelijke manier omkaderen
21. Het regelgevende kader met betrekking tot composterings- en biogasinstallaties vervolledigen
22. Een gewestelijke stikstofbalans opstellen en benutten
23. De consumenten informeren over de wettelijke kanalen voor afgedankte voertuigen
24. Reële waarde geven aan het vernietigingscertificaat voor afgedankte voertuigen
25. De algemene terugwinningsgraad voor afgedankte voertuigen stabiliseren op minstens 95%
26. Hergebruik en recycling op werven doen toenemen
27. Het gebruik van gerecycleerde granulaten promoten
28. Duurzaam en houdbaar beheer van sedimenten verzekeren
29. De classificatie van de verschillende categorieën van houtafval verduidelijken
30. Terugwinning van de assen van houtketels ontwikkelen
31. De logistiek voor de selectieve inzameling van plastic verbeteren
32. In Wallonië nieuwe recyclingkanalen voor post-consumer-plastic op punt stellen
33. Verbeteringsprojecten inzake bioplastic ondersteunen
34. Anticiperen op de effecten van de technologische ontwikkelingen in verband met kritische grondstoffen in het algemeen en zeldzame aardmetalen in het bijzonder, alsook in verband met de inzameling en verwerking ervan

Cahier 5: Openbare netheid

1. Een operationeel plan met betrekking tot verbetering van de openbare netheid implementeren, uitvoeren en opvolgen
2. Een stand van zaken opmaken met betrekking tot de openbare netheid in het gewest, en deze netheid monitoren
3. De op het gewestelijke niveau te realiseren onderzoeken in verband met netheid identificeren en opnemen in de begroting
4. Expertise ontwikkelen op het vlak van netheid
5. Akkoorden tot stand brengen om nog meer "sectoren" te mobiliseren omtrent de netheidsthematiek
6. Het regelgevende kader aanpassen om verbetering van de openbare netheid te bevorderen
7. Het verbod tot terbeschikkingstelling van plastic wegwerpzakken invoeren
8. Het beheer van de openbare netheid opnemen in de stadsplanning
9. Communiceren met een visuele gewestelijke identiteit
10. De groepen verantwoordelijk voor de sociaal onaanvaardbare onburgerlijke handelingen sensibiliseren, en doen evolueren van bewustwording naar duurzame gedragswijziging
11. De burger opvoeden en sensibiliseren (van jongs af aan)

12. De burgers jaarlijks mobiliseren voor een grootschalig project om hun betrokkenheid op het vlak van openbare netheid te versterken
13. Initiatieven van burgers en/of plaatselijke besturen aanmoedigen en dynamiseren, en de betrokkenheid bij het verbeteren van de openbare netheid versterken
14. Gebruikmaken van controle- en repressiemaatregelen
15. De gemeenten begeleiden bij het identificeren van sluikstorten en zwerfvuil
16. Overleg tussen de repressieactoren organiseren
17. De sociale controle versterken
18. De beschikbaarheid van de infrastructuren op strategische plaatsen verbeteren
19. De aankoop van schoonmaakmaterieel vergemakkelijken
20. Het leefkader van de burgers verbeteren
21. De verantwoordelijken van parken en andere bezochte natuuruimten begeleiden bij een actie "netheid"
22. De etablissementen responsabiliseren inzake verbetering van de netheid rondom hun handelszaak
23. Participatie en uitwisseling onder de actoren aanmoedigen en dynamiseren
24. De plaatselijke besturen ondersteunen bij het zich eigen maken van de beheerinstrumenten voor netheid
25. Openbare netheid aanpakken via gerichte benadering van bepaalde specifieke doelgroepen
26. Een specifieke netheidsaanpak uitwerken voor bepaalde doelplaatsen en voor de pijnpunten
27. Projecten op het vlak van openbare netheid steunen
28. Preventie bij productie en distributie stimuleren